

БҮРЯТ-МОНГОЛ ҮНЭН

ВКП(б)-ын Б.-М
Обкомой ба
ВМАССР-эй Верховно
Советдэй Президиумай
О Р Г А Н.

SSSR-ий Verxoovno Soveedei negedexi zarlalgiiin, eelzeetebise IV Seessi

1939 onoi aavgustiin 29-nei, Nacionaальnostьnuudai Soveedei zasedaani tuxai

Informacioonno medeesel

Aavgustiin 31-nei yderel, 2 gas 45 minuutada, SSSR-ий Verxoovno Soveedei zasedaaniin zaal soo, Kreemlsde, Sojuuzai Soveedei gurbadaxi zasedaani bolbo.

Sojuuzai soveedei tyryyleg-sijlii orologso depyтаад T. D. Leseenko xytelberilne.

Xelsexe zyilde—bygedenitiiin sereget ujalga tuxai zakoonoi proeekт тушаа doklaadaar preeni.

Preeninydyte, depyтаадud B. A. Dvinski (Roostovsko ooblast, Taganroogsko ookrug), K. F. Saxaaro (Ivaanovsko ooblast, Kinezeemsko ookrug), D. Ja. Novicki (BSSR, Orsaan-ska ookrug), I. V. Kataajeva

(Kylbeysvske ooblast, Mele-keesske ookrug), V. D. Bog-daanov (Leningraadska ooblast, Krasnogvardeiske ookrug), I. M. Kozysana (Vinnitske ooblast, Gaislinske ookrug), vestypaalba.

Depyтаад Kozysanaagal yge xelehenel hyilde, preeninydy-zogsoogdono. Xytelberilse—depyтаад T. D. Leseenko bol-boi doklaadaa ba zakoonoi ta-bigdahan proeektiin, depyтаад-duudaar negen hanalaar hai-saagdahan deerehee, oborooniin Arada Komissaar nux. K. Je. Vorosilov, tygesxelei ygehee arsana geze medeese-ne.

Depyтаад A. A. Kyznecovoi

duradxalai johoor Sojuuzai Soveed bolbol SSSR-ий Arada Komissaarнуудай Soveedeer oruulagdahan bygedenitiiin se-reget ujalga tuxai zakoonoi teekstiin zahaltanuudilji xara-xiin ba Sojuuzai Soveedei ba-talagada tabixiin tula komiis-sijlii hungaxa gehen togtooliiji negen duugaar abaa.

Terehei hyilde Sojuuzai Soveed bolbol komissiiin doro dursagdahan sostavilji batalba: tyryylegseer D. S. Korotceen-ko, komissiiin cteengyyde: I. V. Alekseejenko, A. M. Ale-naasov, Z. A. Andreeva, M. A. Antipov, Jy. Axynbabaajev, A. A. Baikov, A. V. Belakoov, V. D. Bogdanov, S. M. By-

doonni, K. Je. Vorosilov, I. A. Gonobobleva, S. A. Danilin, V. A. Dvinski, M. G. Jefree-mov, A. A. Zdanov, I. S. Isakoov, I. V. Kataajeva, I. M. Kozysana, A. A. Kyznecova, N. G. Kyznecov, G. I. Kylik, A. A. Loktionov, G. M. Ma-lenkoov, L. Z. Meexis, P. I. Nemceenko, D. Ja. Novicki, D. G. Paavlov, K. F. Saxaaro-va, N. S. Xryscoov, B. M. Saxaposhnikov, P. P. Shirsoov, J. A. Sadeenko, A. S. Sferba-koov, D. S. Jyidin.

Eneeger, Sojuuzai Sovee-del eelzeetebise dyrbexei seessiiin gurbadaxi zasedaani xaagdana.

1939 onoi aavgustiin 31-nei, Seessiiin zasedaaniin dnevniig

Sojuuzai Soveedte

Aavgustiin 31-de, Kremleev-ske jixe dvorec soo, Sojuuzai Soveedei gurbadaxi zasedaani bolbo. Zaal soo, olontooto all-gad, diplomatis koorpusal ci-enenyyd, soveed ba gadaada preessiiin korrespondeentnyyd jirene.

Prezidiymei stooldo, Sojuu-zai Soveedei tyryylegse depy-таад A. A. Andreev ba So-juuzai Soveedei tyryylegsijlii orologso T. D. Leseenkiin, loo-sonuudta—paarti ba pravilte-stviin xytelberilgesedel, SSSR-ий Verxoovno Soveedei prezidiymei cteengyydel, Arada Komissaarнуудай jirexeden, depyтаадud ba allsad bolbol doro aplodismentnyydeer agaba.

Seessiiin xelsexe zyilnyydei xojordoxi pyynkti тушаа—byge-denitiiin sereget ujalga tuxai zakoonoi proeektilji zybsen xel-selge exiline. Tyryylegse depy-таад T. D. Leseenko bolbol de-pyтаад B. A. Dvinskede yge ygene.

Orator bolbol Roostovsko ooblastiin azalsadai gynzegil patriotizm tuxai xelene. Doo-nol kolxoozno zaluu kazaacst-

vo bolbol geroiцeska Ulaan Aarmiin zergenyydilji dyrgel-gede exlimeer beldene.

Manai bojeecyyd xadaa—depyтаад Dvinski xelene—bail-daanda, „Ene oronoigoo ty-lee, paartiin tylee, Staalinai tylee“ gehen loozungnuudai-gaar jabadag байна. Manai oro-noi azalsad bolbol edeloozung-nuudtaigaar, socialis aba oro-noigoo oboroondodo esese susa-sagylgeer beldeze, fabrikaanud, zavooduud ba kolxoozno poo-linuud deere oohedlingee yder-byxenei xydelmerilji jab uldag байна.

Depyтаад K. F. Saxaaro (Ivaanovsko ooblast, Kinezeemsko ookrug), D. Ja. Novicki, depyтаад Novicki bolbol, Soveed Sojuuzai grazda-niil byxen xadaa delxei dee-rexi egeel tyryy Xydelmeri-shen Tariaaana Ulaan Aarmiin vooj-

nonь bolxiji xysedeg байна geze medyyline.

Depyтаад J. V. Kataajeva yge ygtene. Depyтаад Kataajeva xadaa 170 millionoo soveed arada talahaa, Xydelmeri-shen Tariaaana Ulaan Aarmiin ba Uhan-Sereget Floodi, xyree-legdehen, tere jixe inaglal tu-xai xelene. Soveed Sojuuzai azalsad xadaa bojevoi mobili-zacioonno xysed belen байна, xerbee xereget boloo haa, bul-taaraa nege xyn shingleer, oro-noo xamagaalagada vestypaai-xa.

Depyтаад V. D. Bogdanov bolbol, byxii soveed arad xadaa bygedenitiiin sereget ujalga tu-xai zakoonilji ton jixe xangal-taatalgaar ugtana geze medyy-line. Tymer xargiin transport bolbol—oraator temdeglene—manai Ulaan Aarmiin tyrelens-geese. Tymer xargiin aarmi xa-daa texniceske graamotna, hur-gadama, sag yrgelze belen baidag aarmi myn. Ene bolbol jamarshi minuutada texniceske huralsahan xynnyydei poolko-нуудилji, brigadanuudilji, divi-zinyydilji tabixaar belen байна. Tribyyн deere depyтаад

J. M. Kozysana. Nyxer Kozysana bolbol by-gedenitiiin sereget ujalga tuxai zakoonoi proeektilji batalxa geze duradxana.

Bygedenitiiin sereget ujalga tuxai zakoonoi proeekт тушаа doklaadaar preeninyyd zog-soogdono.

Nyxer Moolotov xadaa depy-таадud doklaadiji ba ta-bigdahan proeektiin negen ha-nalaar haiсаagdahan deerehee tygesxelei ygehee arsana geze tyryylegse medeesene.

Depyтаад A. A. Kyznecovoi duradxalai johoor, Sojuuzai Soveed bolbol SSSR-ий Arada Komissaarнуудай Soveedeer seessiiin xaralgada oruulagda-han bygedenitiiin sereget ujal-ga tuxai zakoonoi proeektilji abxa gehen togtooliiji abna. Sojuuzai Soveed xadaa zakoo-noi proeektdе zahaltanuudilji xaraxiin ba zakoonoi proeek-tilji Sojuuzai Soveedei batal-gada tabixiin tula, depyтаад D. S. Korotceenkiin tyryylege doro komissiiilji hungana.

Eneeger, Sojuuzai Soveedei zasedaani xaagdana. (TASS).

1939 onoi aavgustiin 31-nei Nacionaальnostьnuudai Soveedei zasedaani tuxai

Informacioonno medeesel

Aavgustiin 31-de, yderel 5 gasa, SSSR-ий Verxoovno Soveedei zasedaaniin zaal soo, Kreemlsde, Nacionaальnostьnuudai Soveedei gurbadaxi zasedaani bolbo.

Nacionaальnostьnuudai Soveedei tyryylegse depyтаад N. M. Svernik xytelberilne.

Xelsexe zyilde—bygedenitiiin sereget ujalga tuxai zakoonoi proeekт тушаа doklaadaar preeninyyd.

Preeninydyte depyтаадud, A. Kazaxaajev (Kazaaxska SSR, Akmolitske ookrug), A. A. Xoorava (Gryzinske SSR, Gegekoorsko ookrug), M. T. Jakybov (Azerbaidjaanska SSR,

Baklinska gorodskoi ookrug), S. M. Arysanlaan (Armlaanska SSR, Mikojaanovska ookrug) ba V. S. Myslinski (RSFSR, Seeverne ookrug).

Depyтаад Myslinskiin yge xelehenel hyilde preeninyyd-zogsoogdono. Nacionaальnostьnuudai Soveedei tyryylegse depyтаад N. M. Svernik bolbol, doklaadaa ba tabigdahan zakoonoi proeektiin, depyтаад-duudaar negen hanalaar hai-saagdahan deereheen, oborooniin Arada Komissaar nux. K. Je. Vorosilov xadaa tygesxelei ygehee arsana geze medeesene.

Depyтаад D. F. Maarkina duradxalai johoor, Nacionaаль-

nostьnuudai Soveed bolbol—SSSR-ий Arada Komissaarнуудай Soveedeer oruulagdahan by-gedenitiiin sereget ujalga tuxai zakoonoi proeektilji abxa, za-koonoi proeektiin zahaltanu-dilji xaraxiin ba Nacionaаль-nostьnuudai Soveedei batal-lagada tabixiin tula komissiiilji hungaxa gehen togtooliiji negen hanalaar abna. Terehei hyilde Nacionaальnostьnuudai Soveedei doro dursagdahan sostavilji batalba: tyryylegse P. A. Tyyrkin, komissiiin cteengyyd S. M. Arysanlaan, T. Aldabergenov, X. Artlikov, G. T. Baidykoov, K. Je. Vorosilov, V. A. Vavaashkin, N. I. Garlaa-jev, M. M. Gorbacov, C. P. Denisov, N. M. Dybilin, A. B. Jermaak, A. S. Ismailov, N. G. Kyznecov, G. A. Karkarian, P. F. Krivonoz, P. I. Krivo-naastko, O. T. Kotenloova, M. B. Kasyymov, F. I. Laq-tooba, N. A. Masleenikova, T. A. Moisejeva, M. S. Ma-nykajanc, V. S. Myslinski, A. S. Petroov, P. I. Pympyr, S. K. Timosheenko, A. A. Xoo-rava, M. F. Skiriatov, K. N. Serozi, M. T. Jakybov.

Eneeger, Nacionaальnostьnuudai Soveedei eelzeetebise dyrbexei seessiiin gurbadaxi zasedaani xaagdana.

1939 onoi aavgustiin 31-nei, Seessiiin zasedaaniin dnevniig

Nacionaальnostьnuudai Soveedte

Aavgustiin 31-de, ydesiin 51 gasa, Nacionaальnostьnuudai Soveedei gurbadaxi zasedaani bolbo. Zaal xadaa olon tooto all-sadaar—moskoovsko predpri-iaatnuudai staxaanovcuudaar, bolliciin intelligenciin tyloo-legsedee dyrygedenxel. Loo-sonuudta diplomatis koorpusal ctenenyyd, soveed ba gadaada preessiiin tyloolegse.

Prezidiymei stooldo, Nacio-naальnostьnuudai Soveedei tyryylegse—depyтаад N. M. Svermigei ba terehei orologso depyтаад C. A. Aslanovaagal, loozonuudta—paarti ba pravilte-stviin xytelberilgesedel, SSSR-ий Verxoovno Soveedei Prezidiymei cteengyyde ba Arada Komissaarнуудай jirexe-dene, depyтаадud ba allsad bolbol udaan aplodismentnyy-deer ugtana.

Seessiiin xelsexe zyilnyydei xojordoxi pyynktiilji—byge-denitiiin sereget ujalga tuxai zakoonoi proeektilji zybsen xel-selge exiline. Tyryylegse nux. N. M. Svernik bolbol A. Ka-zapaajeva yge ygene.

Nyxer Staalin xadaa—oraator xelene—manai gadaada daisa-dai jamarshi fookosuudaan, ma-nilji muu jymende xyrgexegyns-tula, byxii manai aradiilji mobili-zacioonno belen bailgaxiin zorilgo tabihan байна. Manaar xaragdaxa ba batalagdaxa shine zakoon bolbol nyxer Staalin аar labigdahan zorilgonuudta dy-rener xariusaana.

Depyтаад A. A. Xoorava yge abna. Nyx. Xoorava bolbol, manai socialis aba oroniilji xama-gaalalga xadaa SSSR-ий graz-danliin byxenei sviaсeeenne ujalga myn geze medyyline. Soveed iskyssvitiin xydelmeri-legsed—nyx. Xoorava xelene—tereсelen, byxii Soveed arad xadaa inag exe oronoо xam-gaalxaar belen. Oohedlingee byxii masterstvooji manai oro-noi oboroonlin sadabarilji be-xizyylglin aguulxe xereget ygene. Depyтаад M. T. Jakybov bolbol, bygedenitiiin sereget ujalga tuxai zakoonoi proeekт тушаа nyxer Vorosilovoi dok-laad xadaa Soveed gyrenei gl-gaantska xyse ba sadalilji, ge-

roicесka Xydelmeri-shen Tariaa-naal Ulaan Aarmilji ba Xydel-meri-shen Tariaaana Uhan-Se-reget Floodiilji ysee sangaar-bexizyylxe gehen manai xelbe-riilegii oroldolilji byxii del-xein urda tee daxin nege de-monstirlovohen байна. Ceev ba Kravceenko bolno.

Depyтаад S. M. Arysanlaan medyyline:

—Bidener, socialis parlaa-mentiiin depyтаадar xadaa Soveedyydei oronoi araduudai xamta, nyxer Staalinai doklaadai pollicесke ba ulaxxooron-dilin ton jixe udxaxanarilji tem-deglenebdi. SSSR-ий SNK-geer oruulagdahan, bygedenitiiin se-reget ujalga tuxai zakoonoi proeekт болбол 170—millionoo Soveed arada dura zorilgii xysed ba dyryneer xaruulna. Depyтаад V. S. Myslinski bolbol, bygedenitiiin sereget ujalga tuxai zakoonilji abalga-tai dasaramduulan, manai Ulaan Aarmiin ba Ulaan Floodi bo-jevoi sadabarins ysee jixeer-bexizyylxe geze xelene. Manda-esergyj jamarshi dain xadaa

Soveed Sojuuzai araduud alta-lada ilaltar dyryxe байна.

Zakoonoi abalgilji, Soveed Tyryylegse xadaa, zakoonoi proeektilji, byxii yge xeleegse-dei xysedee haiсаahan deere-heen nyxer Vorosilov bolbol tygesxelei ygehee arsana geze sonoxono.

Depyтаад D. F. Maarkin bolbol SSSR-ий Arada Komissaarнуудай Soveedeer Seessiiin xaralgada oruulagdahan, byge-denitiiin sereget ujalga tuxai zakoonoi proeektilji abxa gehen duradaxi oruulna.

Depyтаадud xadaa eneenilji negen hanalaar golosovalna. Zakoonoi teekstiin zahalta-nuudilji xaraxiin ba Nacionaаль-nostьnuudai Soveedei batal-lagada tabixiin tula depyтаад P. A. Tyyrkinel tyryylege doro komissiiilji, tereсelen negen hanalaar hungana.

Eneenei hyilde, Nacionaаль-nostьnuudai Soveedei tyryyleg-se depyтаад Svernik bolbol Nacionaальnostьnuudai Sovee-del gurbadaxi zasedaani xaag-daba geze sonoxono. (TASS).

MNR-iin xile sadarai polosаada japoono-mançzuurska seregyydei yloodehijii likvidaacalga

MNR-dexi mongol-soveed seregyydei ştaabai medeeseleer, aavgustiin 5-haa 17 xyrtel Xal-xiin Gol myrenhee zyyn teese, mongol soveedei ba japoноi seregyydei xoorondo razveedovatelyna bagasag orlaaduudai lulaдаan болбо. Japoноi avlaaca xadaa eneyje soo, MNR-iin territori deere neberten oroxilji xede daxin hedeheh baina, gebes, ede hedelegenyyd xadaa mongol-soveed avlaacaar soxlgdohon байна. Japoноi avlaaciin dobtolgоnuudilji soxi-xo zuuraa болhon, agaari dainai rezylьтаadta, mongol-soveed avlaaca xadaa aavgustiin 5-haa 17 xyrtel japoноi 31 samoloodilji soxizo unagaaba. Mongol-soveed avlaaca xadaa 7 samoloodoo geegee.

Aavgustiin 17-do, japoноo-mançzuurska seregyyde болбол, shine xysenydyilji sugluulhan darii, Xalxiin Gol myrenei zyyn erjede, ene myrenhee zyyn teesee zurgaan kilomeetre, xede xeden şuxala xereget ynder-nyydilji ezexjee ermelen, mongol-soveed seregyydei pozicianuudilji atakovalhan байна.

Aavgustiin 17, 18 ba 19-nei ydernyyde mongol-soveed seregyyde xadaa japoноo-mançzuurska seregyydei byxil atakanuudilji soxizo, tedenerilji urdada balhan pozicianuudtanь gederge xajaza, oboroondo oroxo baatal болгоо.

Aavgustiin 20-do mongol-soveed seregyyde xadaa mongol-soveed avlaacatai xamta, Xalxiin Gol myrenhee zyyn teese by-xil litinyydeer dobtolgodo orohon balga. Aavgustiin 21-28 xyrtelji ye soo, japoноo-mançzuurska seregyyde xadaa xojor flaanuudhaa mongol-soveed seregyydeer xyreelegdeed, xynnydeigee sostavta ba mate-riaalna caastydaajl jixexenyd-geegdelnyydeigee likvidiro-velegdehen байна.

Japoно-mançzuurnuudai ba-gasag caastyнуудай, daxin dobtolgodo oroxo gehen hedeige-nyydenь mongol-soveed sere-gyydeer gederge soxlgdohon байна. Aavgustiin 28-nai hyni, japoноo-mançzuurska seregyydei

ylodehenyyd xadaa MNR-iin territori deere likvidiroveleg-dehen ba mongol-soveed sere-gyyde xadaa gyrenei xiliin za-xaaxl şugamuud deere byxe bexieer huurizaba.

Mançzuurska seregyydei ne-gedegeer xollmog brigadiin 14-dexi jabagan poolkiln ofi-cerenyyd tyryytelgeer, 294 manç-zuuralxid xadaa buu beşeg-teigee, mongol-soveed sere-gyydei talada hain duraaraa orohon байна.

Japoноo-mançzuurska caasty-nuudilji likvidaacalxada Soveed-mongol caastyнууд lime jyy-menyydilji ezelen abhan байна gebel: 155 millimeetriin oruudi-nuudilji—5, 150 millimeetriin—7, 105 millimeetriin—12, 122 millimeetriin—3, 75 millimeet-riin—50, 37 millimeetriin—67, xamta 144 oruudnuudilji. Staankovo pylimlooduudilji—67, garai pylimlooduudilji—98, mi-nomeedydilji—36, vintovka-nuudilji 9 mlanga, eldeb kalib-riin homonuudilji—12 mlanga, taankanuudilji—8, bronemaşli-nanuudilji—8, traaktornuudilji—14, aṣaanal maşlinanuudilji—68, xyngen maşlinanuudilji—19.

Japoноi avlaaca xadaa ga-zarta balgaaga atakaluulhan seregyydee tухалxajaa hanaza, jixenyd sojedineeninydeeree baidaanda orobo. Aavgustiin 20-hoo 27 xyrtel болhon aga-arai xede xeden baidaanuudta, mongol-soveed avlaaca xadaa japoноi 164 samollooduudilji soxizo unagaaga, tedenerlee istrebitelnyyde 123, bombardiroovşciгud 36 ba olohurilal ştabnoi 5 samollooduud. Mongol-soveed avlaaca xadaa tilxede, 16 samollooduudilji gee-gee.

Tereenhee gadna, aavgustiin 28-da mongol-soveed avlaaca xadaa japoноi 11 samolloodu-dilji soxizo unagaaga, mongol soveed avlaaca geegdelgyi, aavgustiin 29-de japoноi 8 samollooduud unagaagdaa, mongol-soveed avlaaca 1 samolloodoo geegee; aavgustiin 30-da japo-noi 21 samollood unagaagdaa, mongol-soveed avlaaca tilxede, 1 samolloodoo aldaa. (TASS).

Niutaguudai Soveedydei hungaltada hainaar beledxexe

Burlaad Mongol respuyblikin aimaguud, gorodskoi, seelske, xoşuunai ba posioologol azalsadai depyтаадnarai Soveedyde-te hungaxa hungalta tuilal jixe politiceske udxaxanaral xereg myn. Eneenilji exlimeer ynger-gelgilji, tereende beledxeli xydelmeri şildexе байна.

Manai respuyblike dotoxi byxil aimaguud, raitoonuud ba somelssoveedyde ene xydel-meride beledxeliilji exilee. Zarim aimaguud muu bişeer beledxe-ze байна.

Zagarain aimag (raitopolkoo-moins tyryylegse nyxer Noos-kin) xadaa hungaltada beledxe-ze, paartiin raitoomtoi xamta agitkollektivnuudilji xytelberil-gesedei xojor yderel seminaar yngergee. Raitoon dotoronь 250 гаран agitaatornuud xydelmeri-ze байна. Edenerilnь kommu-nistnuudai, komsomolcuudai ba partiina bişe bolşevilgyy-dei dundahaa debzyylegdehen байна. Raitoonoo хунгаулиил оокругууд болгон хубаарилгил beledxeli xydelmerinyd tьleg jabuulagdaa exilee. Raitoonol soveede 30 оокругууд ба со-монуудай soveedte 180 гаран оокругууд batгуулгдaxa байна. Ene xydelmeriin falaar tus

aimagai Noovo-Briaanskiн selv-soveed (tyryylegse nyx. Şitiin) hainaar xydelmerilne.

Myn eneenel xamta, beled-xel mutal aimaguud bil. Zi-seelxede, Selenglin aimag (aimispolkoomoins tyryylegse Ajuuşeejev) ene gyrenei şuxala асуудалаар sentiaabriliin 1 xyrtel jamarshi xydelmeri jabuu-laagyl gebel, aimagaa хунгуу-лиил оокругууда хубаарилxa tuxai beledxeli xydelmerilji xysed exileegy batxa jym. Gadna, agitaatornuudilji olo-go, agitkollektivnuudilji xytel-berilegsedei seminaar ynger-gelge geze metlin xydelmeri-nyyde jabuulagdaagyl байна.

Hungaltada beledxeli xydel-meri болбол egeel tyryyn agi-tacioonno-maassova xydelmeri-hee exilexe jохotoi. Tlimehee agitaatornuud ba propagandi-stnuudilji xysed томилон oлоzo, tedenerel xydelmerilji yder by-xende xytelberilxe xeregilji, partiina ba soveed organizaa-canuudai xytelberilegseд xari-uuxaxa байна. Agitacioonno-maassova xydelmeriin yndehe huuri deerehee, hungaltada be-ledxeli xydelmerinyydilji exi-meer jabuulxanь şuxala.

C. Ced.

TASS-iin medeesel

Soveedske vojeenne komaan-dovani xadaa zyyn xilenyydee şangadaxiin tula soveedei ba-ruun xilenyydhee 200-300 mlan-gan seregyydilji zyyn teeseen abaaşaa geze Gadaadiin xeden gazeedyyde, ilangajaa „Nel Cylrike Caltyyng“ gazeedte medeesegdene. Ene medeesel xadaa bodoto batdalda oroi-dooşl taaranagyl geze TASS

medyylyxe naldabarilal байна. Jevrooplн zyyn raitoonuudaxi polozeentiin xursadahan deere-hee ba genetiiin uşaral болзо magad balhan deerehee, so-veed komaandovani болбол baruun xilenyydei garnizoонуудaxi sostaaval тоол олошо-руулxилji şildee geze kompetent-ne kryygyyde батална.

XURIAALGA BA SOXILGIIN XOORONDOXI TAHALDALIJI XYSED USADXAJA!

TYRYU HUURI EZELXIIN TYLӨӨ

Xori, aavgustiln 31. (Telefoonoor abtala). Aimagal tyryu kolxoozuud xadaa tarlaa xurialgijli bogonixon bolzor soo, hain sanartaigaar dyrygeze, Staalska Gurbadugaar Tabanzilei neremzete socialis sorevnovaanida tyryu huuri ezelxiin tylөө болсөвилгэж юхоор темесеэ байна. Зисеелхед, Анаагай сомон, "Улаан-Одон" колхоз (tyryulegseñ nyx. D. Bazarsaapov) aavgustiln 29-де тарлаа хурлаагилгаа планлиг хысед дыргебе. Ене колхозой стхаановцууд-машинистнууд ныхед Церенааров Бажаалан, Батуурин Флоодор, Ерденежев Солзонима, Базааров Батомунхе гэгсэд yde-

reigee noormilji 120-130 procent dyrygedeg baigaa. Myn ujalgaşad nyx. Borisova A., Zalsanova D., Budaeva D., Gombojeva D., Cerendorajjeva, Cebegdorjjeva, Cebegzaapova D. gэгсэд yderelgee noormilji 150-200 procent xyrter sag yrgelze dyrygedeg baigaa. Xezenglin somonol, Staalinai neremzete ba "Komsomol", Kraasna-Partizaanska selsoveedel, "Kraasna Partizaan", Doodo-Xudanal somonol, "Udaar-nig" kolxoozuud tarlaa xurialgijli yglөө-mynее dyrygexe bolood bainad.

D. D. DUGAAROV.

XURIAALGIIN TEEMPIIJI XURDADXAHA

Noovo-Selenginske, aavgustiln 31. (Telefoonoor abtala). Noovo-Selenglin selsoveedel (tyryulegseñ nyx. D. Sijilev) xadaa ybehe ba tarlaa xurialgijn talaar aimag soo-goo gutamsagaar geegdeze jabana. Aavgustiln 30-nai medeeger, tus selsoveedel bolbol ybehe xurialgilingaa planlijl 80 procent dyrygeze, valovoi sbooroo 77 proc. dyrygehen байна. Gyrende ybehe тусаагайлон аал теэмпелгеер жабуулагдана. Зисеэн, ене selsoveedel "7-doi nojaabr" kolxooz 400 ceentner ybehilji gyrende тусааха байхан аад, мynее болтор негес ceentner тусаагадыл.

"Komiteern" kolxooz 650 ceentner тусааха аад, mill 51 ceentner тусаахан байна. Tarlaa xurialgijn plaan selsoveedel dotoroo oroidoo 33 procent dyrygedehen ba neгес kolxooz tarlaa soxilgo ba hyrilegijli exilleedy. Xurialgijn brigaadanuud deere, agit-maasova xydelmeri ogto martagdanxai байна.

Deere dursagdahan zylinyyd тусаа амагал газартаа алгайтаг ба алгысгэдкoom болбол анхаралаа оройдoo табнагыл.

C. DONDOKOOV.

Huralsalai zil exilbe

Hain beledxeltei

Ulaan-Yde goorodoi, Centraalna raloonol №7 hurguuli (daaggans Vtoryyşina) bolbol 1939-40 onuudal huralsalai şine zilijli hain beledxelteiger ugtaba. Tus hurguulijn baira, paartanuud ba klaasna doskaanuud gexe mete xeregselijn byxil zylinyyd şiregedehen, nemeze şineer xegdege zylinyyden xysed xegdehen байна. Ene hurguuli bolbol bagşanaral sostaavaar xysed xangagdanxai, үгеебнигд ба huralsalai busad xeregselinyy-

deer xysed xangagdanxai. Ene zunaigaa amaraltijli şinegelig xylyygeer yngerelge huragsanar sentlaabrillin lne yder, yglөөgyr егелтен нiaatidaa jirebed. Edeneril hainaar remoontlogdohon golseber hurguulijn, xyndetelgeugtaba. Tus hurguulijn huragsadijn bultadaa şaxuu jiree 1939-40 onuudal huralsalai zylinyyden yderilji, şengelig xylyygeer exilbe.

C. CEDEENOV.

Jabuud dundun zahaxa

Ulaan-Ydlin, №36 gylsed bişe dunda hurguuli (direkto-ronъ Footus) bolbol 1939-40 onuudal huralsalai şine zilijli muu bişe beledxelteiger ugtaba. Hurguulilingaa byxil klaasnuudilji, bagşanaraga ba iranuudilji şiredege, dulaatuulxa, şagaaduulxa g. m. byxil zahabarlanuudilji sag soonь dyrygehen байна. Tus hurguulijn huragsad xadaa zunaigaa amaraltijli şengelig ba xylyygeer yngergeze, huralsalaigaa zilei yjede, şine-şinenyyd amzaltanuudilji tullaixin tylөө zorilgoогor temeseze exilbed.

Myn, huragsadilji klaasnuud byridenь xubairlihan şpilisogyd ba zanaatilijn raspsaanai gexe metenyid xanada xadatai. Ene hurguuli bolbol huragsadai

sostaavaar xysed komplekto vaalagdahan ba huragsadal na marai şalgalta dyryren yngergegedehen байна. Gexetei xamta, tus hurguul daxi dutuunuudilji temdegelgil garza bolxogyi. Huralsalai xeregselinyyd — tetraadъnuu үгеебнигд ба busa şaxaa zylinyydeer gylsed xangagdaa şadagdaagыл байна. Ene şuxaa xeregselinyydeer Narkomprodai ONO ba Burknilge g. a. organizaцанууд xangaxa байна aad, dyrygelte xysed bolгозо şadaagыл. Tus hurguulij үгеебнигээр ба busa xeregselinyydeer xangaxa xerege deere xelegdehen organizaцануудal xytelberilegşed xarluu şalgatai.

D. CEREENOV.

Зол жаргалта вдэр

Вглөөнэй 8 час. Улан-Удэ городой №3 дунда hurгуулин алишье талахаань, дорюун түргөөр алхан, сэнгелиг хухоун шарянуудаар харалан эдиршвд—хурагшад ерэнэ. Зунайгаа амаралтне хаа-хаанайг лагерьнуудаар ба бусад газарнуудаар амаража, шэнэ хвс ба шадал нэмжэ ерээд, хуралсалайнаа шэнэ жэлье баяртайгаар утгаба. Эдэнэр хадаа гоёор ре-молтогдохон классуудта орожо гар гараа барилдан байжа мандашлэднэд. Багшанар ба хурагшад бхэн, уни удаан уулзааргыл байхан тула,

бае баеэ харалсан һонирхон доно. Нургуулын гоё һайхан, ссэвгд ба эдэб олон портедуудаар шэмэглэднхэй. Тинь мнээ, тон культурна ба аятахан байба.

Вглөөнэй 8 час 30 минут болоходо түрүүшын звоно боложо, №3 дунда hurгуулин классууд бхүннигнэ хурагшад двржэ, түрүүшынгэ урогыне ахилба. Уроктоо һайнаар балжэ ерэнэн багшанар хадаа орол хэлэн, мате-матика, физика ба бусад предметуддэе заажэ ахилба.

О. Г.

Huralsalai zil exilee

Pedinstityyd xadaa 1939-40 onuudal huralsalai şine zilijli sentlaabrillin 1-de exilebe. Nege-dexti kyrrsilin byxil fakylы teedydte abtaxa johotoi stydeentner bygede abtaxan ba tedener, zanaatidaa bulfa xandaa. Gadna, bagşanaral instityydel 1 ba 2 kyrrsila matematikeska, literaturna fakylы teedydte stydeentnyyd bolbol zanaatidaa bahal bultadaa jireze, zanaatidaa şengelig xylyygeer xandaba. Tus instityydel pedagogikeska sostaavany xysed. Zanaatilijn huralsalaigaa raspsaanilijn johoor jabuulag-dahan байна.

Gexetei xamta, зарим fakylы teedydte nege xedil stydeentnyyd ene yder zanaatidaa jireze sadangyi, tyryşiln ydere huralsalгаа geegdee. Ziseelxede, xojordoxi kyrrsilin mate-matikeska fakylыteedel 4 stydeentnyyd, gurbadaxi kyrrsilin literaturna fakylыteedel—ba dyrbedexi kyrrsilin matfaagai—2 stydeentnyyd jireegy. Ede jireegy stydeentnyyd xadaa huralsalida xandalgijn procentilji doşoluulaa stydeentnyydeinь 96 procent tyryşiln yderel zanaatidaa xabaadalsaa.

C. C.

Zahabari

"B. M. Ynen" gazeedel, sentlaabrillin 2-oi, 202 (2902) noomerol negedexi niuirta, xojordoxi koloonkiln, dorohoo 17-doxi myrilji "....tyledeg байна" geze zahaza unşaxa ba myn ene niuirta 5-daxi koloonkiln, dorohoo 42-doxi myrilji "....kolxoozniguud xadaa staavkiln..." geze zahaza unşaxa REDAAKCA.

Социалистическэ соревнованиян ашаар

Петропавловка. Эдын ай-магай, Дарастайн сомоной "Красна Октябрь" колхозой колхознигууд болбол "1939 оной ургаса хурялгада ба хвдөө ажахын продуктуудые бэлдхлгэдэ бэлдхлгэ тухай" ВКП(б)-ийн Центральна Комитетд ба СССР-эй Совнаркомой торгоолые ба Алтайска хизаарай Белоглазовска районий колхознигуудай хандалгыне үргөөр хэлсэжэ ба энэ историйска документээр зэбсэг-лэджэ, мynөө жэлэй ургасые түвбэрилэн хурялгыне икюлин 28-да өхилхэн ба массова хурялгыне августын 15-наа өхилээн.

Тус колхоз болбол энэ жэлдэ 436 га орооһото культурынгаа 290 гектарыне, августын 25 өдөрэй медэгээр хурялан байна. Сагаан-Уһанай МТС болбол тарилгын 120 гектарыне доторойгоо ёһоор, комбайнаар хуряха байхан болбошье, августын 25-да оройдоо 30 га хадаа. Энөөнэй шалтагануудын хадаа тус МТС-ын дирекци болбол комбайнова агрегатуудаа сар соонь горючн ба смазочная

материалуудаар хангааргыл дээрһөөнэ, комбайннь хвдэл-марилогчгыл хэбтхэн байна. Зүгөөр, социалистическэ соревнованияне бригадайгаа дунда үргөөр дэлгэрүүлжэ шадаһанайгаа результатда, колхознигуудын ажалай видэр бүтөөсье харуулна.

Жошэлхэдэ, бригадын жатканууд өдөртөө 6,5-6,5 гектар хуряха нормотой аад, тарһөө сар үргэлжэ өлүүлэн дүврһэнэ. Машинистнууд нвхэд Ванданов Михаил 7 га хвртэр, Ванданова Б.—мн тэршалан өлүүлэн дүврһэнэ. Боодолгошод Бадмаева Г., Дашеева О., Гармаева Б. гэгшэд 500-500 боодолнуудые уяхын орондо өдөр бүри 550-660 боодолнуудые уянад. Хажуурнуудаар овес сабшахадаа, нвхэд Чагдарканов Б. О., Жигдоржева Р. ба бусад болбол 1 га нормын орондо 1,5 га хвртэр дүврһэнэд.

Шанарые шалтагша инспектор нвх. Будаевай хэлһөөнэй ёһоор, өдөнэй хвдэлмарины шанар һайн байна.

Ц. Жимбеев

Лоодернуудтай темесел хула

Zakaaminal aimagal, Ylegseñ somonol, "Socializm" kolxoozoi tarlaa xurialgijn brigadilijn машинист нухер Bandiln Cedenzab gэгсэ yder byri 6 гектар тарлаа хадаа noormotoi aad, arai geze 1 гектар хадаг ба халтад геел хаа "машина ебдере" geze "saltagaan" баридag байна. Negete, машина-жаа зориула ебдере, 2 yderel torşo soo miln байхан ба ондоо xydelmeride garxijlinь brigadilari xelexede, arşahan байха jym.

Ene kolxoozoi tarlaa ujalgaşad Bandedjeva Xanda, Baandanova D., Xubarakova D., Bad-

maajeva G., Tylөөnel D. gэгсэд yder byri 40-40 buxal ujalga noormotoi байбаşli хаа, oroidoo 20-20 buxal boonod. Tere saanaa, azalda regyilaarnaar gardagыл байна.

Ede byxil болоşogyi faakti-nuudilji erid usadxaа, kolxoozno zөerilji ba kolxoozniguudilji болсөвилзмилн агуйлхе tradiclin staalinska ustaavilji nariaar saxilgijn dyryxeer xymyy-xylyxe xereg xadaa—tus kolxoozoi xytelberilegşedel ba partilina-komsomoolьsko organizaцlin gol zorilgonь myn.

Şojoonov.

Эрхим трактористнууд

Сагаан-Уһанай МТС-ын эрхим трактористнууд нвхэд Цыденов Л. ба Лялин С. гэгшэд "СТЗ-нати" трактораар, энэ жэлэй сезон соо 900 гектар хадаха даабаритай аад, 1000 гектар алдвурлхэн ба нэгэ тонн горючн экономилһон байна.

Мун төрөшөдөн, нвхэд Цы-

дыпов ба Лялин гэгшэд энэ хвдэлмөрөө саашадань үргэл-жэлһөөр байна.

Гадна, трактористнууд Меншиков М., Хайдуков Н. гэгшэд һайнаар хвдэлмэрилжэ, сезонно планаа дүврһэхээр болоод байна.

Цыб Жимбеев.

N. Solovyjov—SSSR-ei Finaanslin narkomaadal tylөөlegse.

Urihalamziin tiraaz—bygedo aradai xereg

SSSR-ei praviltelbstvin tog-toomziin johoor, oboroonilji beziyылgijn urihalamziin şyyberinyydel 7-doxi tiraaz xadaa ene onol aavgustiln 11-12-oi ydernyydte,—Ulaan-Yde goorodto yngergegedexe bolhon байна. Tiraazda 46 million 88 mingan 800 tyxerigei, 280900 xehег şyyberinyyd şyygdexe байна.

Şyyberinyydel tiraaz—yiledberiln ba myngen kampaaniiln plaanuudilji dyrygehe ba ylyylen dyrygehe jabadilji хангаха, gyrenei удхаşанартай, азaxiln ба политikeske хемзее-жабуулга myн. Бурлаад-Монгол respyyblikin азaşад, тereentei хамта Улаан-Уде goorodoi азaşад xadaa ene тuлaй jixe xeregilji şine şinenyyd yiledberiln амзaltanuудаар temdegelxe johotoi. Tigeed, yiledberiln ба политikeske debzel-teer угтахилн тула, staxaановска xydeleen ба socialis sorevnovaanilji yrgeneer delgeryyise,

gurbadugaar kvartaalai yiledberiln ba myngen kampaaniiln plaanuudilji ylyylen dyrygelgeer, tereentei угтад tiraazna komitssada raaport yxexe егxилji oлохилн tylөө temesexenь ton şuxala ба kollektiv byxenei ujalgans болно.

Urihalamziin tiraaz—byxea-radai xeregi BKP(b)-ein XVIII şeezdeer баталгадан Staalinска Gurbadugaar Tabanziln plaan болбол socializmhaа kommunitzmda şata damzan şilşen орогилн polosaa сообел-jiyуylegdeхе агуйлхе зохиоон байгуулалгилн xydelmerinyydel гaлхамşag программa myн. Tereeni finansirovalagada тuлaй jixe myngen зөeri зориул-лагдaxa байна. Gyrenei urihalamaa ба sberegateьlna kaas-sanuudta xadagalagdadag азaşад vilkaaduud болбол aradaй азaxilji finansirovalagiln негeн şuxala istooгnig болxo байна.

SSSR-ei Verxoovno Soveedel

negedegeer зарлагилн Gurbadugaar Seesti болбол 1939 onol gyrenei negedemel biydzee-dilji баталхан байна. Manai socialis оронol азaşад xadaa tus biydzee dilji yiledberiln ба политikeske xyen tyxes debzel-teer угтаа hen. SSSR-ei gyrenei biydzee—156 million 98 million tyxerig байна. Soveed оронol tyxes xysete biydzee dil Tere xadaa manai оронol азaxiln ба kылтыyрилн тalaар ylemze tyrgeneer hal-baram xyгзeltilijn, oboroonilji улам byри beziyылgилji ханга-xa—lime galxamşagta biydzee myн.

Xydelmerişen Tarlaaşanal Ulaan Aarmi ба Ulaan Floodilji zebsegzyылgede gy, all SSSR-ei oboroonilji beziyылgede 40,8 million tyxerig xaraalagdaa. Ene too xadaa soveed aradaar haşaagдан байна. Gyrenei urihalamziil zaxin abagşad ба sberegateьlna kaassanuudta vklaad xadagalagşad болбол soveed aradai neşeelelge xadaa өөhe-deinь intereste, şine şine faabrikanuud, zavoduud, kombi-naaduud, hurguulnuud, бол-nicanuud, jaallanuud, sana-

toori, amaraltijn gernyydel barilganuudta ба азaşадai materiaalna-кылтыyрне хемзее-jinь deeselyылgede, tereşen, oboroonilji beziyылgede зориуллагдaгилн medeze байна. Ene xadaa азaşадilji bajар-luulna. Şine, byri tomonuud ilaltanuudta, tedenilji zoril-guulna.

Gurbadugaar Tabanzilei (xojordoxi zileinь vilpyşkiln) gyrenei urihalamaa xadaa oroidoo 11 xonog soo, praviltelbstvaar gаг-gadahan şyummehе 1 million 800 million tyxerigeer ylyylen tарагдан байна jym. Urihalamziilji zaxin abalga болбол Бурлаад-Монгол respyyblike дотор аихабтар амзaltagaар yngergegedehen байна. Byxil deere 25 million ylyytel tyxerigei obligacanuud zaxin abtaxan байна. Tereen soohoo, kolxoozniguudal dun-da 3 million 52 million tyxerigeer urihalamazda bişyылge болoo.

Tigeed, ene zilde urihalamziilji zaxin abalga xadaa respyyblike дотор, yngergeşe zilelxehe 8 million tyxerigeer ylyylen байна jym.

Tyryşiln şata—urihalamziilji

taraalga ton emxiteiger ba amzaltagaар yngergegedebe. Zygeer, тuлaй şuxala ба xarluuşalgat xydelmerinь, үşөө urda байна. Uşar jlyb gebel, urihalamziilji zaxin abhan myngen xadaa 10 harlin torşo soo орохо johotoi. Tereenilji zybeer ба xysedeer оруул-gilji хангаа, gyrenei ба нuл-tagai biydzee dydte оroltilijn хангаа johotoi baigdana.

Gadna, kolxoozniguudal bişyылhen şyummilji болzorhoonь uridsalan оруулха jabada—şuxala xereg болно. Tилme тула, ene угaa xyndete xydelmerilji bodotoor emxidxexenь, partilina, soveed ба ilangajaa finaан-sova organizaцануудal boje-vol zorilgonь myн.

Urihalamziilji амзaltatagaар тараалгаараа, byxil xydelmerlee xizaarilxilji xysehen jabada—opportunistikeska samotioogto naidahan xereg myн болно. Tилmehe, urihalamziilji zaxin abhan şyummennyылji xyse-deer, sag soonь оруулхилн тула, emxidxele ба agitacloонno-maassovo xydelmerinyылji ton yrgeneer jabuulxa xeregete бай-

на. Ene xeregte, predprijaanuud, ygredeeninyyd, finaан-sova tahaguud, urihalamziil tyлөөlegşener, finaанsova аkтив-istnuud болбол угaa jly-yrygilji dyrygehe байна.

Ilme xadanь, tedenel xydelmeridenь тuлaxa ба bodotoor xytelberilxe jabada—xoşoluulagdaа oroidooşilь болxogyi.

Urihalamza барigşadilji kылtyyрнеer obşluuivalxa johotoibdi. Predprijaatnuud, ygredeeninyyd ба busad газарнуудаар spraavoцna stoолнуудal emxidxece, азaşадai, өөhedilngөө obligacanuudilji şalgaa xeregetenь тuлaxa şuxala. Ene xydelmerilji нuлtagal komso-duud, profsoлуuна organizaцанууд xytelberilxe ба толго-лоxo ujalgatai.

Tiraazai болxo yder xadaa газaa орошо jree. Tилmehe, tereende beledxelteilji ton yrgeneer ба ерşemtelgeer jabuul-uлgataibdi. Бурлаад-Монгол respyyblikin, tereenel stollice-Ulaan-Yde goorodoi азaşад болбол tiraaz болxo yderilji do-toноor угtaxa johotoi.

Харюуалгата редакторыне орологшэ, Г. ДАШИЦЫРЕНОВ.